

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 16. avgusta.

—r— Iz Prage došla je prežalostna vest, da je pogorelo narodno gledališče, in to v trenutku, ko je bilo skoraj popolnoma dodelano, in ko so se že po celem Češkem pripravljali, da bi kolikor najbolj mogoče svečano otvorili novo velikansko to bivališče češke dramatične muze. Vsakemu Slovanu pretresla je ta vest srce, in na pogorišču krasne stavbe žalujejo z vrlim češkim narodom vsi slovanski rodovi, v prvi vrsti pa gotovo vsi avstrijski Slovani! Toliko let se je delalo in borilo, a zdaj je pogoltnil plamen v enem dnevu ves trud in ostale so samo opaljene šibice! Upepeljeni so upi naroda in po celem Češkem vlada žalost, tistej jednaki, ki napolnjuje srce obupanemu oratarju, če mu je ravno pred žetvijo potolkla in pokončala zlato polje hudobna toča! V prvem trenutku pa je tuga brez dvombe še veliko večja, ker je nepričakovani udarec omamila vsako glavo, tako da vsakdo zdihuje in obupuje, ne da bi se preiskavalo in premišljevalo, je-li nesreča v istini tako grozna, kakor si domišljajo preplašeni duhovi!

Čujejo se klici, da je bil dan pogorišča dan narodne nesreče! Ali češki narod s historično svojo energijo prestopil bode tudi tega udarca nasledke, in prepričani smo, da bode v kratkih letih na črnih današnjih razvalinah stal krasnejši hram Talijin, in prepričani, da razvoju češkega naroda ne bode vsekalo krvavih ran, če se bode nekaj let pozneje izvršilo praznovanje, katero je zabranila zdaj protivna osoda s plamenečo svojo roko! Narod, ki je prebil nasledke svojega pobitja na Belej gori, ki je prebil in prestopil napade sosednjega Nem-

štva, ter si iz dolzih in srditih bojov ohranil narodno svojo zavest, tak narod nij smrtonosno zadet, če mu je pokončana monumentalna stavba, kakor je bilo novo češko gledališče!

Jedna okoliščina pa mora pri žalostnej tej epizodi vsakega avstrijskega patrijota napolnjevati s tolažilno zavestjo! Tolažilno in v prvi vrsti simpatično je namreč obnašanje nemškega dela mej praškim prebivalstvom. Tudi praški Nemci bili so bolešno razburjeni tisti dan, in velikanski požar omamila je Čeha in Nemca brez vsake izjeme! Ko pa se je pričela nova subskripcija, ko se je takoj nabiral denar k sozidanju novega češkega gledališča, subskribirali so tudi nemški veliki obrtniki tako, da je plamen, kateri je ugonabljal divno poslopje, ob enem razsvetljeval sprijaznenje dveh rodov, ki jih je osoda v kraljestvu češkem potisnila pod jedno streho.

Napačno je, soditi o značaji na Češkem bivajočih Nemcev po zastopnikih, ki so poslani v naš parlament. Videti je, da so zastopniki, da so vodniki slabši, da so fanatičnejši kot je naroda jedro. Od nekdanj so češki Nemci v našem državnem zboru s srditimi svojimi govori skušali kaliti pomirjenje mej avstrijskimi rodovi, in še zdaj, ko je grof Taaffejeva vlada pričela izvrševati svoj program narodnega spomirjenja, še zdaj ga nima ta vlada hujšega nasprotnika, kot so nemški poslanci iz Češkega. Z umetnimi demonstracijami so ti izvoljeni učeniki razburili nemško prebivalstvo, iz študentovskih praških pretepov skovali so si orožje, ter zbadali in suvali ž njim toliko časa, da se je ljudstvo v istini hotelo razvneti, in da je bila narodna sprava v najvažnejši naši provinciji v velikej nevarnosti. Nemški narod je

po vsem boljši, kot so njega vodniki v parlamentu! Nemški narod ima željo sprijazniti se s slovanskimi rodovi, a nemškega naroda voditelji hočejo imeti prepir, ker so prepričani, da se v svoji neizmernej častilakomnosti le tedaj pririjejo do vladanja, če bodo javne razmere otemnene po nacionalnih razdvojih. Obnašanje praškega Nemštva nam je poročstvo, da bode nemški narod jedenkrat izpulil se parlamentarnim svojim kapacitetam iz trdega jarma, ter jih odstavil in spravil ob kruh v državnem zboru! Z narodom samim pa bode potem lahko porazumljenje, ki zdaj z njegovimi vodniki mogoče nij!

In ali menite, da bi v naši kronovini ne nastale kmalu boljše razmere, ko bi hoteli abdicirati tako zvani vodniki naše nemške politične klike? Ko bi odstopila peščica naših nemških „kapacitet“, katerih prva potreba je kričanje in veliko nemško hujskanje, pomirila bi se kmalu vršina političnega našega življenja in Nemec in Slovenec bi živela v spravi jeden tik drugemu. Mi bi torej „nemškim“ svojim nasprotnikom prav iz srca svetovali, da naj si že vendar jedenkrat poiščejo kaj novega materiala, kaj novih zastopnikov. Z dozdanjimi nij mogoča sprava in to zategadelj ne, ker imajo ti gospodje zavest, da se takoj pogreznejo v pozabljenost, kakor hitro bi morali zapustiti deske, na katerih igrajo leto za letom politično svojo veliko-germansko komedijo. Sprava je potrebna povsodi, in da je mogoča, to vidimo zdaj, ko se na Češkem deželna rodova podajeta roki, ne da bi pri tem intervenirali večni nebodijihtraba, tisti fanatični parlamentarni zastopniki!

Listek.

S pota.

VIII.

Tromsö, 31. julija.

Danes je bila nedelja, pošta je tukaj zaprta, sicer pa tudi noben poštni parobrod nij došel, da bi Vam bil pismo odposlal, torej Vam še drugo dopišem. Po večdnevem deževanju se je zvedrilo, mogoče mi je torej bilo si mesto in otok Tromsö natančneje ogledati. Mesto Tromsö pod 69° 38' severne širine šteje nad 5000 duš, je na nizkem, torej lepo zelenem in z brezovjem obrastenem otoku v krasnej in za morsko trgovino jako ugodnej legi. Razen dveh novih poslopij tukaj nij ničesar zidanega. Razgled po okolici je čudesen; otok je v najlepši zelenjavi, akopram mej cvetočimi tratami in po zelenem brezovju še mnogo kupov snega se tali ter kamer koli se na okrog oko ozira, povsodi se snežniki bliščijo, s katerih nepre-

stano gorski potoki šumijo; kaže se zdaj narava zajedno v treh letnih podobah, v zimskej, pomladnej in poletnej. V dolgem letnem dnevu, kadar tukaj, ako nij oblačno, za mesece dolgo solnce sijaje, se vegetacija tako naglo razvija, da bi tako rekoč videti in slišati mogel, kako raste; se ve da je to najvselejša doba za tukajšnje prebivalce.

Kar se tukajšnjega ljudstva tiče, je kakor drugod po norveških mestih mirno, trezno in delavno; brez vsega pretiranja polno in čisto resnico govorim, ako pravim, da pet sto Norvežanov nikoli tolikega hrupa ne dela kakor pet Italijanov — ali tudi — Slovencev pri bokalu dobrega vina. Pa nijso samo moški ob vseh prilikah tako neizrečeno mirni, temveč tudi ženske nobenega kričanja ne poznajo. Vožnja od Trondhjema sem gori je bila precej burna in ker sem po poštnem parobrodu se vozil, kateri je na mnogih mestih postajal, sem tudi mnogo norveških ljudi se doli in gori skrcavati videl ter mnogo se čudil, kako mo-

žato krepke živce imajo Norvežanke; nervoznost jim je neznana bolezen, tuja afektacija. Ta nordska treznost in mirnost, ta večna resnoba, ki je potrebna za boj s pogubnimi silami neusmiljenega severa, se nam bolj lehkomislenim južnjakom vendar nekaj otožna dozdeva. Pri nas menda nij mesta ni vasi, kjer bi se po večerih, posebno po sobotnih in nedeljskih ne pevalo, tu pa je vse tiho, vse mirno, vse resno! Pač, ravnokar čujem petje, vendar to nijso norveški glasi, prepevajo si ruski mornarji. Ruskim ladij mnogo sem dohaja ter ruski jezik se tukaj precej goji. Vozil sem se z nekim višjim uradnikom iz Tromsöja, ki je prav odlično ruski govoril; tako je zvedenih v ruščini tudi več tukajšnjih trgovcev.

Za karakteristiko Tromsöjanov moram še omeniti, da so, kakor v obče vsi Norvežani, jako religiozni ljudje. Bil sem danes v velikej protestantskej in majhnej katoliškej cerkvi ter obe sem našel precej polni. Ker tukaj nij katerega drugega javnega mesta, kjer bi

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. avgusta.

Iz shoda našega **cesarja** z velikim knezom badenskim hoté nekateri listi sklepati, da se bode kmalu Badenska povzdignila v kraljevino. Koliko je na tem resnice, se ne vé, ker se jutri dementira, kar je danes neovrgljivo gotovo.

„Kje je **dr. Herbst**?“ klicali so dolgo časa ustavoverni listi, a mož se jim nij hotel oglašiti; jeli so metati kamenje nanj, pretili mu, da ga hočejo moralično ubiti, če takoj ne stopi pred židovske žurnaliste, mladeniče — starec Herbst! Naposled naznanil je dr. Herbst, da bode govoril pred svojimi voilci v Tešinu! Govoril je dné 14. t. m. Vseh oči so bile obrnene v Tešin, od tam so pričakovali novih glasov, nadejali so se, da se bode Herbst opravičeval, zakaj se je toliko časa odtegoval javnemu nastopu, zakaj se nij rovarskim pouličnim neredom ustavoverskim postavil na čelo. A Herbst nij te radovednosti zadovoljil. Niti jedne besedice nij spregovoril v svoje zagovarjanje, niti črnil nij o napadih listov na njegovo osebo, govoril je le o svojej delavnosti in razvijal gospodarstveni program; izrekel se je, da mora biti ustavoverna stranka jedina. To je bilo vse, kar je dr. Herbst odgovoril mladim plačanim židovskim pobalinom. — Tudi v Bensenu dné 15. t. m. je po večem ponavljal dr. Herbst svoj govor, ki ga je govoril prej ta dan v Tešinu.

Kar človeku ugaja, o tem rad govori in naj si bodo njegove želje še tako neumne in bedaste, vender se še vedno nadeje, da se bodo izpolnile. Ustavoverci prav vroče želé, da bi deželni namestnik **češki**, fml. Kraus, odstopil, za to so raznesli vest, da ostane le še do prihodnjega zasedanja deželnega zbora na tem mestu, pozneje pa, da pride na njega mesto ud češkega plemstva. Na te glasove odgovarja „Čas“: „Jaz lahko ponavljam iz zanesljivih virov, da se do zdaj v kompetentnih krogih nij mislilo na to (na odstranjenje Krausa) in da v teh krogih vlada le prepričanje, da je za deželnega namestnika v Češkej le oni sposoben, kateri, kakor fml. Kraus, stoji nad strankami in se niti na to niti na ono stran ne nagne“.

V mestnem zboru **zagrebškem** predlagalo se je v zadnji seji, naj se podeli dr. Mrazoviču častno meščanstvo, a ta predlog nij prišel do glasovanja, ker je vladni komisar takoj po tem predlogu razpustil sejo.

Vnanje države.

Preko Zagreba se poroča, da v Novem Sadu izhajajoč **srbski** list „Zastava“ agitira, da bi se zdaj, ko se je Vojna krajina vtelesila Hrvatskej, poklicala v življenje srbska stranka, ki bi imela nalog pospeševati srbske zahteve v Hrvatskej; te zahteve pa so: Zakonito priznanje srbskega narodnega imena,

se meščanstvo kakor tudi ljudje iz okolice shajali, opazoval sem torej v cerkvah različne osebnosti in prikazni. Katolikov je tukaj malo ter so ubožni ljudje; duhovne jim pošilja congregatio de propaganda fide. Vozil sem se s tremi takimi misijonarji sem gori, dva sta bila Francoza in jeden Holandčan. Protestantska cerkev je prostorna ter vanjo zahaja večina prebivalcev, tako tukajšnja elita, kakor žulasti in trdopestni morjaki. Po fizijognomijah se Norvežani v obče in tudi Tromsöžani posebej malo ali celo nič ne od Nemcev, v katerem si bodi nemškem mestu, ne razlikujejo; noše tudi nijmajo več narodne, oblačijo se kakor bolj ali manj premožni ljudje na Nemškem ali Angleškem. V luteranskej cerkvi sem opazil tudi par severnih krasotic, kakeršnih še nikjer ni na Norveškem, ni na Švedskem videl nijsem. V obče na Skandinavskem „lepi spol“ nij lep. Menda se zavoljo kakšnih lepih ženskih prikaznij Tromsö Pariz severne zone imenuje.

Dr. Ahasverus.

vporabljevanje srbske cirilice pri občinskih in komitatnih uradih, pozneje tudi v višjej administraciji in pri sodnijah, priznanje in garancija srbskih konfesijonalnih šol, inartikuliranje srbske narodne cerkvene avtonomije. Da se to doseže, misli baje srbska stranka skleniti zvezo z zdanko hrvatsko opozicijo v zagrebškem saboru. Mi pa se bojimo, da bi to zahtevanje ne pouzročilo zopet kakega razpora in nejedinstvi, katera je Slovanu skoro prirojena.

Iz **Bukurešta** se brzojavlja, da misli ruska vlada rusificirati deželo in sicer s tem, da ustanovi naselbine kozakov.

V **Francoskej** govoril je v privatnem zborovanji Gambetta in odbijal natolcevanje zaradi diktature, dalje je dejal, da se mora reformirati stan sodnijski, vojna, cerkev, davki in oskrbovanje. Francija, je dejal dalje, misli le na to, da se zbere in koncentrira in s potrpljenjem in modrostjo zopet svojo veljavo vtrdi. Prišel bo dan, ko bode zahtevane probleme rešilo pravô, genij in zmaga mirnega duha. Nij samo meč, s katerim se pravičnostno vprašanje resuje, še nekaj drugega je in kdo trdi, pa pride dan, ko bode dovoljenje k temu dano od obeh strani. On želi, da naj demokratična republika raste in naj bode modra, a proč od agresije in govornik se nadeje, da pride dan, da bodo po moči in pravne majesteti videli svoje ločene brate (namreč Francoze v Elzasiji in Lotaringiji.) Umeje se, da ta govor, ki govori o zopetnej pridobitvi Elzasije in Lotaringije k Francoskej nij po godu berlinskim listom.

Dopisi.

Iz **Planine** 8. avgusta. [Izv. dopis.]

Planinci nijsmo zamudili lepe prilike, našim blagovestnikom sv. Cirilu in Metodu pa Jurčičevemu spominu pri notranjskem narodnem prazniku dostojno čast izkazati, kakor je vsakemu Slovincu tako rekoč dolžnost. Odpotovalo nas je odtod lepo število, nad 100 osob raznega stanu a slovenske vere. Prvi voz, okinčan z veliko trobojnico, koja je imela napis „Planinci“, z mnogimi malimi zastavami, smrekicami, baršljanom, kranjskim in jugoslovanskim grbom, peljal je 22 odličnih gospodov, mej njimi naše poštene „slovenske duše“. Potem sledilo je še 8 voz z drugimi gospodi, gospemi in gospicami, in slednjič peljali so se na lojtrnicah domači fantje. Mnogo jih je še peš prišlo. Mej potjo so se pele mile slovenske pesni. Navdušenje bilo je kaj veliko in iskreno.

V Logatec dospevši, pričakujemo došlo ljubljansko in drugo gospodo z vrlimi Sokolovci, kojih premikala se je dolga vrsta od kolodvora proti prostoru, ki je bil za slavnost kaj zalo okinčan. Tu se jim pridružimo, in tja prišedši nam logaške slovenke v pečah okinčajo zastavo s prelepim vencem. Ta domače dekleta so dokazala, da staroslovenska domača šega je za naš priprosti narod vender najlepša in se jako poda nežnemu spolu. Zategadelj očitna slava tem vrlim domorodkinjam, tem cvetkam priprostega ljudstva! Naj se nad njimi druga naša domača dekleta izgledujejo in jih posnemajo! Hvala jim tudi za blago darovani venec, kojega bomo v večni spomin tega sijajnega dneva hranili!

Potem smo se radostno udeleževali narodnega praznika. Žal, da je dež po starej navadi zopet „blagoslovil“ Slovence; le s kupno bratovsko radost nam je nekoliko kratil in nas malo razpodil. Naše zavesti, našega navdušenja za sveto narodno stvar nam nij ohladil, temveč imeli smo ga za znamenje, da narod naj za prerano izgubo svojega sina Jurčiča še vedno žaluje. Večna slava njegovemu spominu!

Stoprav za rana zjutraj so se nekateri

naših neomahljivih rodoljubov na dom vračali in seboj prepričanje vzeli, da tako se da naš narod buditi, če se javni shodi napravljajo in z domačo k srcu segajočo besedo namen in cilj vsega narodnega prizadevanja oznanja. Za naš narod nij večje izpodbuje kakor živa beseda odličnih mož.

Jako veselilo me je, ko sem pri nas le hvalo in zadovoljnost o tem dnevu slišal in slučajno čul, kako je priprosta ženska drugej pripovedovala o velikej slavi tega dneva. Zategadelj, gospodje, kateri ste se trudili, bodejte ponosni, da ste dan tako povzdignili. Čast in slava vam! Preveliki trud naj vas ne straši: priredite še kedaj jednako narodno svečanost — in vaše narodno srce bode veselja kipelo, ko boste gledali sad! Naprej! Budimo narod, podučujmo ga! Trebimo ljuliko in ostala bode samo lepa, zdrava pšenica. Sijalo nam bode končno lepo solnce slovenske, bratske vzajemnosti. Vez se ne bode raztrgala, ker bode v ljubezni ukoreninjena. Živeli, začetniki, slavnostni odborniki!

Pri tej priliki moramo tudi javno pohvaliti krčmarje v Dolenjem Logatci, kateri so ta dan na občno zadovoljnost postregli gostom in dobro pijačo pa ukusno jed prodajali. Vsa čast torej dotičnim domačinom!

—sl—

Z Notranjskega 12. avgusta. [Izv. dopis.] (Cvet in sad „narodnega praznika“.) Vse naše nežno ženstvo, logaško, ljubljansko in drugo, kar ga je prestalo tist nepotrebnih vihar v Logatci, misli si, beróč ta pesniški naslov „o cvetu“: da te, zdaj pridemo zopet me na vrsto. A kakor bi vam rad pel zaslužen slavo, premile sestrice, vender zdaj imam prepozajične misli in zanašam se tudi na svojega poetičnega prijatelja, da on stori to preljubu mu delo. Jaz pa motrim danes iz trdnega objektivnega stališča — kraška tla so pač trdna — cvet, to je moralni dobiček in sad, to bodi materijalni, denarni dobiček logaškega narodnega praznika. In ko tako motrim ter premišlujem, vidi se mi, da je bilo v ono veličastno nedeljo mnogo cvetu opaziti, in tudi premeroma dosta sadu ali „pridelka“ je prinesel ta cvet, pa vender je denarni uspeh logaškega narodnega praznika sam zase še premajhen za tako ustanovo, ki bi bila Jurčiča vredna in v resnici izdatno komu pomagala. Kaj tedaj? Živio drugi narodni praznik, vskljknjil je še pred prvim praznikom nekdo v „Narodu“ in tem besedam zdaj po prazniku uže marsikdo pritruje. Ne da bi s tem manjšal slavo Logačanom: njihovu narodnemu prazniku ostane gotovo še vedno prvenstvo tudi v denarnem uspehu, kajti nij se večjega upati smelo, ker upati se ne sme nikoli preveč. In kar se veličastnosti tiče, pojavila se je dosti ravno na prvem prazniku. Marljivi odbor in požrtvovalni rodoljubi pokazali so, kako Slovenci časté svoje apostole: treba samo, da se nekateri zaostali cveti še razvijejo. Čitalnice naj napravljajo pohlevne besede, bralna društva veselice, kegljanci naj pridno kegljajo itd. — vse za Jurčičevo ustanovo in ni jeden cvet, ki je pognal v Logatci, ne bode uvel, temveč sadu bode ubilo!

Kjer se ne zadovolé s ponižno slavnostjo, ondi naj skušajo posnemati logaški narodni praznik. Zadnjega odbor lahko zdaj drugim svetuje in bodočim odborom bode tako delo zmanjšano za polovico.

Govorilo se je mnogo o nekem dijaškem shodu. Tu, mladi rojaci, ponuja se vam lepa prilika, da svojemu „dulci“ primešate nekaj

„utile“ in delujete za stvar, ki vam je gotovo na srci! Ravno vipavska dolina bi bila za to pripravna. V Logu je 8. septembra velik shod, niti ne bi trebalo prevelike agitacije; iz gorenjih strani bi jih itak ne prišlo mnogo, ker jim je preveč od rok, Primorci in bližnji Notranjci pa pridejo sami ob sebi. Tedaj na delo, časa je še dosti, zjediniti bi se trebalo brzo z vipavskimi rodoljubi, čitalnico itd., ker dijaki, recimo, da samo zaradi tega, ker navadno niso petični, sami pri takem podjetju ne opravijo ničesa. Dijaški shod s tem ne izgubi ni svojega značaja ni zanimivosti. Pogovorite se lahko o svojih težnjah in o svojem veselju, pri tem pa imate zavest, da ste dejansko pripomogli narodni stvari. Beseda sama je mrtva, dejanje jo oživlja!

To je bilo na srci logaškega narodnega praznika opazovalcu.

Iz koprškega okraja 5. avgusta. [Izv. dop.] (II. zborovanje „slovenskega učiteljskega društva za koprski okraj“.) Včeraj zbrali smo se v Kopru v čitalničnih prostorih zjutraj ob 10. uri vsi slovenski učitelji tega okraja. Počastili so nas tudi s svojo navzočnostjo: jeden učitelj in jedna učiteljica iz tržaške okolice in dve učiteljici celo iz oddaljenega, kamenitega Krasa, nadalje kot podpora uda g. Slavoljub Lampe, nadžupan in predsednik krajnega šolskega sveta v Dolini in g. Kristofič, c. kr. učitelj v koprski jetnišnici. Bilo nas je vseh skupaj osemnajst. A društvo šteje že nad 30 udov. Takoj po 10. uri se prične zborovanje. Na željo g. okrajnega komisarja konstituval se je najprej stalni odbor. Predsednikom je bil voljen g. And. Vrtovec, učitelj v Dolini, podpredsednikom g. Avg. Praprotnik, učitelj v Boljunci, tajnikom gospica Josipina Sovdat, učiteljica v Dolini, blagajnikom g. Alojzij Bunec, nadučitelj v Dolini in odbornikom g. M. Anžlovar, učitelj v Kubeu in g. Leop. Kropš, učitelj v Ospem.

Zdaj nastopi g. Anžlovar ter obširno in temeljito, opiraje se na znamenite učenjake in pedagoge, razpravlja vsestranske uzroke, ki prvizavljajo kratkovidnost in opozorja, kako bi se jej zaprla pot v šolo. Ker je nam g. Anžlovar obljubil, da svoj referat v kakem slovenskem časopisu objavi, zato ne bom o njem obširno govoril, opomniti pa mi je splošno in jako živahne debate, ki se je vnela glede glavnih dveh uzrokov kratkovidnosti: branje in pisanje o mraku in pri luči, osebno pri slabo brlečej ali pa preostrej, vsled prekratkega dneva v zimskem času, zaradi česar se mora o mraku in celo v noč otroke poučevati. Na g. predsednikovo vprašanje, kaj bi se v tistih slučajih storilo, ugibalo in pretresovalo se je mnogokaj. Slednjič predlaga g. Bunec, naj bi se v tistih slučajih učitelj obračal po okrajnem na deželni šolski svet. G. Špan meni, da je bolje, ako društvo to stori. S to opazko se je tudi g. Bunec predlog sprejel. G. referent toži, da veliko vpliva na kratkovidnost tudi predrobni tisek v nekaterih naših šolskih knjigah, kakor n. pr. v zgodbah sv. pisma, v slovniškem dodatku „Začetnici“ itd. Glede tega predlaga g. Bunec, naj društvo po okrajnem deželnem šolskem svetu željo izrazi, da bi le-ta v prihodnje na to delal, da se pri novih izdajah večje črke v šolske knjige uvedejo, kar se je tudi odobrilo.

Pri tretji točki dnevnega reda nam je g. Kropš našteval glavnejše uzroke preobilnih šolskih zamud. Povdarjal je osobito neznosno revščino ljudstva in zanikrnost krajnih šol-

skih svetov. G. referent je pokazal, da je vnet za razvoj in napredek zanemarjene ljudske šole tu v Istri.

Slednjič je govoril g. predsednik o okrajnej učiteljski knjižnici. Povdarjajoč važnost in potrebo dobrih pedagogično-didaktičnih knjig v nadalnje učiteljsko izobraževanje, tožil je, da okrajna učiteljska knjižnica v Kopru ne vstreza potrebam slovenskih učiteljev, ker ima premalo slovenskih knjig (24 zvezkov!) in še te so najnavadnejše, da je preveč oddaljena ter v tujih rokah, vsled česar se noben slovenski učitelj še onih 24 zvezkov ne poslužuje. Predlaga slednjič, da bi društvo deželni šolski svet naprosilo, da bi slovenski oddelek okrajne učiteljske knjižnice v Kopru v naše središče premestil. Predlog je bil sprejet.

Ob 1. uri popoldne zatvori g. predsednik zborovanje s pozivom: „Na delo, tovariši!“ in trikratnim „Živio“! vrhovnemu šolskemu protektorju, našemu presvitlemu cesarju Francu Jožefu I.

Okrajni komisar g. Simšič, kateri je z nami v našem jeziku občeval, izjavil se je o zborovanju kaj povoljno. Po zborovanju smo se podali k „črnemu orlu“. Tu smo imeli skupen obed, jako okusen in primeroma prav po ceni. Dober istran razvezal nam je jezike v živahne pogovore in napitnice. Vsakemu je bilo brati na obrazu zadovoljnost in radost. Ob 4. uri popoldne smo peljali tuje goste gledat stolno cerkev, učiteljsko izobraževališče, ladjodelarnico in druge koprške znamenitosti. Ob 5. uri, po odhodu gospodičin učiteljic iz Sežane, podali smo se ostali v ladjico in hajdi po našem morji, prepevaje narodne slovenske pesnice. Tesnim in ginenim srcem smo se ob 7. uri zvečer ločili ter razpršili po tožnej Istri, a v nadi vender, da se v kratkem zopet vidimo, v kar pomozi Bog!

Domače stvari.

— (Vprašanje do sl. odbora Slovenske Matice.) Ker je pokojni rodoljubni profesor Debeljak zapustil vse svoje ne malo premoženje narodnim zavodom, mej temi tudi Slovenski Matici, zvedel bi rad neki rodoljub gorenjski: čegava je lastnina po rajniku Debeljaku spisanih knjig? Vprašam pa zato, ker sem po naključji zasledil, da se blagega pokojnega rojaka naučne knjige še zmirom z nova natiskujejo. To spričuje sledeče knjigotržno naznanilo: De bellak M., Grammatica teorico-pratica della lingua tedesca ad uso deli Italiani, 5. ed., riveduta ed arricchita da G. G. Tschertter. Milano 1876, VII., 323 str. Neznano mi je, kdo je ta novi izdavitelj Tschertter, — brezdvoma neki izgubljen Slovenec-Črtar.

— (Kostanjevica) — gori! Tako nam telegrafuje iz Krškega g. župan in državni poslanec Pfeifer. Krška požarna straža je na pomoč hitela.

— (Svečanosti o blagoslavljanju zastave) narodnega bralnega društva v Borovnici prihodnjo nedeljo dne 21. t. m. popoldne udeležila se bosta tudi društvo Sokol in pevski zbor ljubljanske čitalnice s svojima zastavama. Vožnja po železnici bode znižana.

— (Umrl) je dne 13. t. m. v Ilirskeji Bistrici Josip Tomšič, dijak VIII. gimnazijskega razreda v Ljubljani. Bil je jako nadarjen mladenič in navdušen za napredek slovenskega naroda. V njem smo izgubili zopet mlado moč. Bodi mu zemljica lahka!

— (Vojništva) se vedno več zbira v Ljubljani in Postojni za redne vaje. Semkaj

je prišel eskadron 12. ulanskega polka s Koroškega in 35. bataljon lovcev iz Celja, v Postojno pa je šel drug eskadron ulancev in jedna baterija 12. artiljerijskega polka. Na potu s Koroškega na Kranjsko so blizu Rožeka v Dravi utonili trije ulanci imenovanega polka, namreč stražmešter Aman, vodnik Zidal in kovač Božič. Čoln, v katerem so hoteli nesrečneži malo voziti se, je zadel ob most in se prekopicnil.

— (Dež) je 14. t. m. tudi v Vipavi, kjer je silna suša pokončala uže skoro vse pridelke razen trte, pomočil zemljo in tako vsaj trgatv rešil — če Bog da!

— (Za gimnazij v Celji) je imenovan učitelj g. Lovro Kristof, dozda profesor dekliškega liceja v Gradci.

— (G. prof. Ivan Berbuč) je s pazinskega gimnazija prestavljen na goriško realko. Na njegovo mesto pride v Pazin g. Karl Compare iz Gorice.

— (Zlati križec za zasluge) je dobila prednica hčera krščanske ljubezni v ženske kaznilnici v Begunjah na Gorenjskem, Gabrijela baronica Lazzarini.

— (Vormoški okrajni šolski svet) so bili pri seji okrajnega zastopa dne 8. t. m. izvoljeni: Henrik Šmidl, graščinski oskrbnik pri Velikej nedelji, Martin Čulek, tržan v Središči, Peter Dirmajer, trgovec v Ormoži, Fran Kmetič, c. kr. okrajni sodnik v Ormoži, in Maks Robič, trgovec pri sv. Miklavži. Z izidom te volitve smemo zadovoljni biti, a izid še bi bil povoljnejši, ko ne bi nekateri udje okrajnega zastopa svoje dolžnosti s tem zanemarjali, da se tako važnih sej ne udeležujejo.

— (Gospod Depretis) ima trudoljubive in vplivne prijatelje. Vzlic svarjenju slovenskega časopisa je nabrežinsko „starešinstvo“ v 16. dan t. m. „njegovej ekscelenciji gospodu c. kr. namestniku“ podelilo častno občanstvo. Župan Nabrežini je g. J. Caharija.

— (Odlikovanje.) Tržaško italijansko delavsko društvo je predsednika dunajske akademije „Slovenije“, g. R. J. Pukla in njegovega družabnika g. prof. Frana Orožna imenovalo svojima častnima članoma ter jima poslalo jako lepa diploma in to zaradi uslug, ki sta jib ta dva gospoda učinila deputaciji tržaških delavcev, ki je bila spomladi na Dunaji.

— (Phylloxera vastatrix.) Iz Brežic se nam poroča, da se tam nesrečna bolezen, žalibože, močno širi, a da se proti razširjenju ne postopa tako energično, kakor bi trebalo z ozirom na neizmerno škodo, ki preti našim slovečim vinogradom. Glavni vzrok neuspešnosti je v kratkem ta, da hoče vsak po svoji glavi delati in da se vsled tega sploh nič ne dela.

Razne vesti.

* (Strašen umor.) V Borovi na Štajarskem umorila je dne 13. t. m. mati svojih pet otrok. Razkosala jih je na grozovit način. Kaj jej je dalo povod, se ne ve.

* (Potopila) se je avstrijska ladija „Pierino“, katerej je bil kapiten Ivolič, na obalih otoka Kube. Ni jeden potovalec se nij rešil.

* (Osem ljudi zgorelo) je v Rodendorfu. Dne 7. t. m. jelo je goreti v hlevu posestnika Blaža Moserja in ogenj je uničil celo gospodarsko poslopje. Pri tem požaru izgubilo je osem oseb svoje življenje, in sicer pet otrok, dalje brat posestnikov, dekla in mlad dečak učenec, ki je prenočil v hlevu. Živine je pogorelo: dve kravi, dve teleti in dva prašiča. Ogenj je baje nastal vsled neprevidnosti otrok, ki so šli zvečer z lučjo v hlev. Poškodovani posestnik in njegova žena sta bila takrat ravno

na romanji. Zavarovan nij bil prav nič. Naj bi vender bolj skrbno pazili na otroke in jih ne pustili igrati se z lučjo.

* (J. J. Kraszewski), slavni poljski romanopisec, napisal je zopet novo pripoved „Chore duše“ (Bolestne duše), v dveh zvezkih. Ta roman je didaktičnega značaja, in v njem se umno razpravlja o najvažnejših življenja vprašanjih, o domačej povesti, prirodi, o estetiki v slikarstvu, kiparstvu, magiki in poeziji. Da-si je delo to v obliki povesti, ima vender veliko vrednost v znanstvenem oziru.

* (Prebivalstvo v Trstu.) Po izvešči ovdašnjega magistrata imade Trst z okoli 141.740 prebivalcev; 67.764 moškega in 73.976 ženskega spola. — Občini tržaškej pripada 67.622, Cislajtaniji 52.007, zemljam ogrske krone 1.916, Bosni in Hercegovini 64, italijanskej kraljevini 16.178, drugim državam 3.953. — Svota 141.740. — Citati in pisati znade jih 81.303, samo citati 5.260, niti pisati niti citati 55.177. — Svota 141.740. — Po veri: Katolikov 133.923, pravoslavni 1.406, protestantov 1.349, Anglikanov 264, židov 4578, inovercev 4, brezvercev 216. — Svota 141.470. — Od stanovnikov stanujočih v mestu izjavilo je za jezik, kojim obče, italijanski 88.773, slovenski 26.035, nemški 4.698, druge jezike 123. — Svota 119.629. — Dodaj k temu okolico, koja ima 22.111 stanovnikov, čisto Slovencev, to bi bilo 48.000 Slovencev.

V pojasnilo.

Mnogokrat brali smo v „Slov. Nar.“ dopisnice, katere je uredništvo „Slov. Nar.“ dobivalo od nekega „učitelja“, Leo Schotta iz Hotiča; brali smo članke o teh dopisnicah in o „učitelji“ L. Sch. Povsod imenuje se ta g.

„učitelj“. Nam nij znan učitelj Leo Schott. Ako ta gospod res podučuje v Hotiči mladino v katerem koli jeziku, še nij dokazano, da je učitelj. Ker nam je dobro znano, da ta g. nema niti potrebnih študij, niti jedne učiteljske skušnje, protestujemo, da se on prišteva učiteljskemu stanu.

Več ljudskih učiteljev.

Umrli so v Ljubljani:

16. julija: Pavla Oblak, krojača hči, 3½ leta, Rožne ulice št. 8, za difteritis. — Matija Strucelj, mestni stražar, 36 let, Ulice na grad št. 7, za jetiko. 17. julija: Leopoldina Buch, gostilničarja hči, 3 leta, Stari trg št. 2, za pljučnim katarom.

Tujci.

16. avgusta:

Evropa: Halla iz Temešvara. — Palčić iz Rimske toplice. — Hočevar iz Trsta. — Bastole iz Milana.

Pri Slonu: Zepič, Valjavec iz Zagreba. — Pirc iz Brda. — Meissner, Schmelkes z Dunaja. — Mau iz Berlina. — Müller iz Trsta. — Stagni iz Aleksandrije.

Pri Malici: Pupis iz Gorice. — Consolo iz Trsta. — Müller iz Pešte. — Šturm z Dunaja. — Pipp iz Sapione.

Tržne cene

v Ljubljani 17. avgusta t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 93 kr.; — rež 5 gld. 53 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gld. 70 kr.; — pros 4 gld. 87 kr.; — koruza 5 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 70 kr.; špeh povojen — gld. 74 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 60 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 96 kr.; — slame 1 gld. 51 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 5 gld. 80 kr.; — mehka 4 gld. 20 kr.

Dunajska borza 17. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld. 65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	65
Zlata renta	94	15
1860 drž. posojilo	132	—
Akcije narodne banke	836	—
Kreditne akcije	365	30
London	117	50
Srebro	—	—
Napol.	9	35
C. kr. cekini	5	55
Državne marke	57	30

V hiši št. 54 sv. Petra cesta v Ljubljani

se sprejme

(466—1)

več dijakov v stanovanje.

2000 gld.

leško na leto zaslužijo gostilničarji in kupčevalci. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: F. Schlosser, Trst. (419—22)

Spretna gospodinja

išče se v neki farovž. Kje? pove opravništvo „Slovenskega Naroda“. (457—2)

Málin

se daje v najem ali pa se proda; tečajev ima pet. Natančneje se zv. v Dolu (Zaboršt) št. 1. (449—5)

Oddaja gostilnice.

Gostilna h. št. 16 v Podbrezjah (Birkendorf) blizu železnične postaje Podnart na Gorenjskem se odda za jedno ali več let. — Natančni pogoji se izvedo pri Aleši Pavlinu v Podbrezjah na Gorenjskem. (439—5)

V Ljubljani, kongresni trg št. 7

prodajale se bodo od danes dalje naslednje reči, na katerih dobroto in nizko ceno posebno opozorujemo. — Za rečnost jamči dobro ime naše dolgoletne firme:

KASTNER & OEHLER z DUNAJA.

Velika zaloga trakov, špic in svilenega blaga.

Velika izbira španskih špic in španskih špicnih robcev. — Bogata zaloga vezenih trakov, vlog in začetih vezenin.

Cene za meter v avstr. velj.

Te se vidijo na blagu in so cenó določene.

Platneno blago in blago za hišno opravo.		Rutice h kupicam, bordirane		Tepih Bambus, Hollandski	
4/8 Riesen-platno	—15	Gradel za hišno opravo, pisan Dessines	—36	Brnsko sukno za moške obleke in žensko toiletto	1.25
4/8 Römerstadtsko platno	—20	Zamet za hišno opravo v vseh bojah, najtežji izber	1.85	Cvrno blago, sprejano	1.25
4/8 Zwittavsko	—20	Telephon za otroke	—21	Raznosti.	
4/8 Domstädtersko	—20	Francoski zepir za obleko	—21	Gobelin posteljne odeje z ozkimi progami	2.95
4/8 Rumburška tkanina v 54 vateln. k.	—28	Satins za obleko, najnovejši Dessins	—31	Posteljne odeje, prešite, „Rouge“ in „Cachemir“	2.75
4/8 Posteljno platno brez šivi	—83	Primerjene Creton-obleke	1.70	Piquet-odeje z franžami od gld. 2.95 višje.	—
4/8 Atlas-gradel, modni trakovi	—28	Bela špicna zagrinjala, velika zaloga od 25 kr. višje.	—	Milanske svilene pliš-odeje a gld. 3.25 in 5.95.	—
4/8 Damast-gradel, najlepši dessines	—36	Velika izber mizne oprave posteljne platna in 54 vatelnih Rumburg-platen.	—	Organtini za podvleko od 68 kr. višje.	—
4/8 Gradel za matrace, trojna vrsta	—36	Žensko perilo.		Bele ženske rokavice	—10
4/8 Rips za hišno opravo, priljubljeni vzorec	—95	Corsette, bogato vezljane	—95	Potni plaidi za gospode in gospe	4.50
4/8, 4/8, 4/8, 4/8 chiffons od 15 kr. višje.	—31	Ženske srajce, bogato olupšane gld. 85, 1.10, 1.40	—95	Flanela za tla na parketih	—36
Cic za hišno opravo, izvrstni vzorec	—15	Ženske hlače	—95	Shirting, barvena zaloga	—18
Brisače, neobeljene	—23	Suknjice z Volants od surovega platna, krasno olupšane	—88	Barchend za podvleko in obleko	—17
„obeljene, gorsko platno	—21	Modno blago.		Dvojni barchend	—23
Nanking 4/4 širok	—28	Diagonal pomladna сезона	—23	Vretenski evir	—2
Julet bolj kot nanking 4/4 širok	—45	Barege, gladek in barvan	—15	Dežniki z jeklenino	—88
„Servijete, dessert	—8	Trinitno blago	—28	„Cloth s prožilnikom	1.30
„mizna oprava	—15	Cvrno modno blago	—28	„prima kvaliteta	1.50
Rutice s pisanim robom	—20	Beige, čisto volnen, gladak in faconiran	—32	„svileni s tonking-palico in zvoncec	3.—
Oxford za srajce, obleko	—17	Orleans, črn in barvan	—23	Senčniki, za gospode	1.30
Kalmuk	—48	Toulée, mehak in voljan	—36	Solnčniki „platnени z obrobkom	1.50
Prti h kavi damastni vzorci	—48	Rrocate, novi, različni vzorci	—46	Solnčniki, neizmerno velika izber. Če se jih vzame več, se dá odbitok.	—
Turške rutice	—40	Mozambik, čisto ovčjevolno blago	—28	Srajce za gospode, Oxford	—58
Rutice za prah	—15	Pralno modno blago, čisto platneno	—36	„z gile-prsi	—95
Jute tkanina za zagrinjala in hišno opravo	—36	Cachemir, indijsk, vse barve	—83	„vezljanimi prsi	1.30
Jute zagrinjala, obrobljena z draperijo	4.75	Imperial-Rayée	—36	Creton-solnčniki	—90
Mizni prti, od surovega platna za 60 osob s štirikrat vpognenimi naturnimi franžami	3.20	Moires, izvrstne vrste	—43	„s špicami	1.10
Garnitura h kavi, modni damast s servijeti	2.63	Rizzi-zamet za modne vžitke	—90	Svileno blago in zameti.	
Pravi francoski Crepes mille fleurs Nouveautés	—38	Mille fleur, letno blago, zadnja moda	—38	Težek angleški patent-zamet	—70
4/8 Posteljno bombažno platno	—60	Tepihi in sukno blago.		Barvan modni-Rayée-zamet	—90
Platna za obleko, izvrstna pralna, marin-modra	—37	Tepih s krasnim obrobkom	—26	Faille Double envers Satin, Faille Cachemir v kosih in ostankih.	—
Platnene rutice, Irlandske	—20	„Cocos s traki	—36	Faille de Lyon, surah in atlas v najnovejših v najnovejših barvah.	—
„nim obrobkom „s krasnim, prav mod-	—25	„Jaquard	—41	Primerjene svilene Foulard-obleke	9.50
Rutice za otroke	—5	„Manilla, Seagat	—52	Ombre-trakovi. — Svilene-špične-rutice od 60 kr. višje.	—
Platna za obleko, surov Belfast	—26	„Rollandski	—60		
Belgijska platna, dublirana	—27				

Razen gori omenjenega blaga so še druge reči na prodaj, ki se pa zaradi pomanjkanja prostora nijso posebno naznanile.

Prodajalnica je:

V Ljubljani, kongresni trg št. 7.

(445—5)